(45) බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය

ප්‍රශ්න පත්‍ර ව්‍යුහය

I පත්‍රය - **කාලය : පැය 02යි.**

වරණ 5 බැගින් වූ බහුවරණ ප්‍රශ්න **50කි.** ප්‍රශ්න **සියල්ලට ම** පිළිතුරු සැපයිය යුතු ය. එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු **01** බැගින් මුළු ලකුණු **50කි.**

II පත්‍රය - **කාලය : පැය 03යි.** (ඊට අමතරව කියවීම් කාලය මිනිත්තු 10යි.)

මෙම ප්‍රශ්න පත්‍රය I හා II වශයෙන් කොටස් **දෙකකින්** සමන්විත වේ.

I කොටස - අර්ධ ව්‍යුහගත රචනා වර්ගයේ ප්‍රශ්න **තුනකි.** ප්‍රශ්න **දෙකකට** පිළිතුරු සැපයිය යුතු ය. එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 20 බැගින් ලකුණු 40කි.

II කොටස - රචනා වර්ගයේ ප්‍රශ්න **පහකි.** ප්‍රශ්න **තුනකට** පිළිතුර සැපයිය යුතු ය. එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 20 බැගින් ලකුණු 60කි.

II පත්‍රය සඳහා මුළු ලකුණු 40 + 60 = 100

අවසාන ලකුණ ගණනය කිරීම :

I පත්‍රය	=	50
II පත්‍රය	=	100 ÷ 2 = 50
අවසාන ලකුණ	=	100

I පත්‍රය

සැලකිය යුතුයි :

* **සියලු ම** ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
* **නිවැරදි හෝ වඩාත් ම ගැළපෙන** හෝ පිළිතුර තෝරන්න (විභාගයේ දී පිළිතුරු සැපයීම සඳහා බහුවරණ කඩදාසියක් සපයනු ලැබේ.)

---

1. කුලවාදය භාරතීය සමාජයේ තහවුරු කිරීම සඳහා බ්‍රාහ්මණයන් විසින් යොදාගත් ප්‍රධානතම ආගමික ඉගැන්වීම වූයේ,

(1) වර්ණ ධර්මය යි. (2) ආශ්‍රම ධර්මය යි. (3) ස්ව ධර්මය යි.
(4) ආපද් ධර්මය යි. (5) යාගය යි.

2. වෘත්තීය අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් නැගී සිටීමට ඈත අතීතයේ සිටම ජනතාව පෙළඹී තිබේ. භාරතීය ස්වදේශීය ජනතාවගේ වෘත්තීය නිදහස සීමා කිරීමට බමුණන් විසින් යොදා ගත් ප්‍රමුඛ ඉගැන්වීම වූයේ,

(1) කුල භේදය යි. (2) ආශ්‍රම ධර්ම න්‍යාය යි.
(3) කුලහීනයන්ට අධ්‍යාපනය තහනම් කිරීම යි. (4) ස්වධර්ම න්‍යාය යි.
(5) පූජක ඒකාධිකාරය යි.

3. භාරතීය ආගමික හා දාර්ශනික පරිසරය තුළ ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය බිහි වූයේ බ්‍රාහ්මණ ඉගැන්වීම් ප්‍රතික්ෂේප කරමින් ඊට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙනි. එහෙත් ඇතැම් බ්‍රාහ්මණ ඉගැන්වීම් ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය විසින් සපුරා ප්‍රතික්ෂේප නො කරන ලදබව ද ෂට් ශාස්තෘන්ගේ ඉගැන්වීම් පරීක්ෂා කිරීමෙන් පැහැදිලි වේ. මේ අනුව ඇතැම් ශ්‍රමණයන් විසින් ද පිළිගත් බ්‍රාහ්මණ ඉගැන්වීමක් ලෙස හඳුනා ගත හැක්කේ,

(1) ඊශ්වර නිර්මාණවාදය යි. (2) කුලභේදය යි. (3) නිදහස් චින්තනය යි.
(4) යාගය යි. (5) කර්ම විපාක පිළිගැනීම යි.

4. බුද්ධ කාලීන භාරතයේ විවිධ ආගමික සංවිධාන පැවති අතර ශ්‍රමණ සම්ප්‍රදාය ඉන් ප්‍රමුඛ වේ. ඔවුන් අතර විවිධ දාර්ශනික සංකල්ප ඉදිරිපත් කළ ප්‍රකට ශාස්තෘවරුන් විසූ බව සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රය ආදී මූලාශ්‍රයන්හි දැක්වේ. එකී තොරතුරුවලට අනුව පූරණ කස්සප ආචාර්යවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද දර්ශනවාදය ලෙස සැලකෙන්නේ,

(1) අමරාවික්ඛේපවාදය යි. (2) නියතිවාදය යි. (3) අකිරියවාදය යි.
(4) පුබ්බේකතහේතුවාදය යි. (5) අධිච්චසමුප්පන්නවාදය යි.

5. "නත්ථි මහාරාජ හේතු, නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං සංකිලේසාය අහේතු අප්පච්චයා, සත්තා සංකිලිස්සන්ති නත්ථි හේතු නත්ථි පච්චයෝ සත්තානං විසුද්ධියා ...." යනාදී ඉගැන්වීම ඉදිරිපත් කළ ශාස්තෘවරයා වූයේ,

(1) අජිත කේසකම්බලී ය. (2) මක්ඛලී ගෝසාල ය. (3) පූරණ කස්සප ය.
(4) පකුධ කච්චායන ය. (5) සංජය බෙල්ලට්ඨිපුත්ත ය.

6. බුද්ධකාලීන භාරතයේ පැවති සොළොස් මහා ජනපද අතරින් උතුරෙන් ගංගා නදිය ද නැගෙනහිරින් චම්පා නදිය ද නිරිත දිගින් වින්ධ්‍යා කඳු වැටිය ද බටහිරින් සෝණ නදිය ද සීමා කොට ගත් රාජ්‍යය වූයේ,

(1) කෝසල රාජ්‍යය යි. (2) මගධ රාජ්‍යය යි. (3) වත්ස රාජ්‍යය යි.
(4) අවන්ති රාජ්‍යය යි. (5) කාසි රාජ්‍යය යි.

7. බුද්ධ ශ්‍රාවක භික්ෂූන්ගෙන් ධර්මය අසා තෙරුවන් සරණ ගිය බොහෝ රජවරු බුද්ධ කාලීන භාරතයේ විසූහ. ඒ අතරින් උදේන රජතුමා තෙරුවන් සරණ ගියේ,

(1) මහා කච්චායන තෙරුන්ගෙන් ධර්මය ඇසීමෙනි.
(2) අස්සජි තෙරුන්ගෙන් ධර්මය ඇසීමෙනි.
(3) පිණ්ඩෝල භාරද්වාජ තෙරුන්ගෙන් ධර්මය ඇසීමෙනි.
(4) සැරියුත් තෙරුන්ගෙන් ධර්මය ඇසීමෙනි.
(5) මුගලන් තෙරුන්ගෙන් ධර්මය ඇසීමෙනි.

8. ලෝකය ස්වභාව වශයෙන් ද සමුදය වශයෙන් ද නිරෝධ වශයෙන් ද මාර්ග වශයෙන් ද සියලු ආකාරයෙන් තමන් විසින්ම අවබෝධ කළ බැවින් බුදුරජාණන් වහන්සේ සුවිශේෂ ගුණයකින් යුක්ත විය. එම ගුණය හැඳින්වෙන්නේ,

(1) බුද්ධ බුදු ගුණය යනුවෙනි. (2) සම්මා සම්බුද්ධ බුදු ගුණය යනුවෙනි.
(3) සුගත බුදු ගුණය යනුවෙනි. (4) ලෝකවිදූ බුදු ගුණය යනුවෙනි.
(5) භගවා බුදු ගුණය යනුවෙනි.

9. ක්‍රි.පූ. 6 වන සියවසේ ලොව පහළ වූ ශ්‍රේෂ්ඨතම ගුරුවරයා ලෙස ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ සලකනු ලබයි. උන්වහන්සේ ධර්ම දේශනා කිරීමේදී තමා වෙත පැමිණෙන ප්‍රශ්න, ක්‍රම හතරකට විසඳූ බව දැක්වේ. එහිලා පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණ ක්‍රමය යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ,

(1) ඍජු පිළිතුරු සැපයීමේ ක්‍රමය යි.
(2) විශ්ලේෂණාත්මක ව පිළිතුරු සැපයීමේ ක්‍රමය යි.
(3) ප්‍රති ප්‍රශ්න අසා පිළිතුරු සැපයීමේ ක්‍රමය යි.
(4) පිළිතුරු නො දී නිහඬ ව සිටීමේ ක්‍රමය යි.
(5) තමන් වහන්සේගේ අදහසට අනුව පිළිතුරු සැපයීමේ ක්‍රමය යි.

10. බුදුරජාණන් වහන්සේ භික්ෂු භික්ෂුණීන් වහන්සේලාගේ විවිධ කුසලතා අගයමින් අගතනතුරු පිරිනැමූ බවට ශාසන ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි. ඒ අනුව ධර්ම ඥානය හා අත්දැකීම් බහුලත්වය නිසා චිරරාත්‍රඥ භික්ෂුණීන් අතර අගතනතුරට පත් වූයේ,

(1) ඛේමා රහත් තෙරණින් වහන්සේ ය.
(2) උප්පලවණ්ණා රහත් තෙරණින් වහන්සේ ය.
(3) පටාචාරා රහත් තෙරණින් වහන්සේ ය.
(4) මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී රහත් තෙරණින් වහන්සේ ය.
(5) කිසාගෝතමී රහත් තෙරණින් වහන්සේ ය.

11. බුද්ධකාලීන ඇතැම් භික්ෂු භික්ෂුණීන් අතින් සිදු වූ ශාසන විරෝධී ක්‍රියා නිසා බුදු සසුනේ චිරස්ථිතිය වෙනුවෙන් විනය ශික්ෂාපද පනවන ලදි. කම්මක්ඛන්ධකයෙහි එවැනි සුවිශේෂ විනය නීති පද්ධතියක් දක්නට ලැබේ. ධර්මඥානයෙන් පිරිපුන් සැදැහැවත් උපාසකයෙකුට ගැරහීම නිසා සුධම්ම නම් භික්ෂුවට බුදුරදුන් විසින් පටිසාරණීය කර්මය නම් දණ්ඩනය පනවන ලද බව එහි සඳහන් වේ. එම සිද්ධියට මුල් වූ උපාසකතුමා වූයේ,

(1) චිත්ත ගහපතිතුමා ය. (2) නකුල පිතා ය. (3) අනේපිඬු සිටුතුමා ය.
(4) ධනංජය සිටුතුමා ය. (5) මිගාර සිටුතුමා ය.

12. එක්තරා පාසලක අ.පො.ස (සා.පෙළ) විභාගයේ ප්‍රතිඵල නිකුත් වූ විට සිසුන් අතර ඇති වූ කතාබහක් පහත දැක්වෙන අතර එයින් පුද්ගල ස්වාමිත්වය පිළිබිඹුවන ප්‍රකාශය වන්නේ,

(1) "දෙයියන්ගෙ පිහිටෙන් මම නම් විභාගෙ පාස්." යන්න යි.
(2) "හිතුවෙවත් නැති විදියට මාත් පාස්." යන්න යි.
(3) "විභාගෙට හොඳින් සූදානම් වූ නිසා හොඳ සාමාර්ථයක් මට ලැබුණා." යන්න යි.
(4) "කරුමයක් පල දීලා වෙන්නැති මම ෆේල්." යන්න යි.
(5) "මම නම් පාස් වුණේ සරත් සර්ගෙ පිහිටෙන්." යන්න යි.

13. සමාජ ප්‍රභවය හා විකාශය පිළිබඳ බෞද්ධ ආකල්පය පැහැදිලි කරන දීඝ නිකායාගත අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයට අනුව විවිධ හේතු කරණ කොට ගෙන සමාජය පරිණාමයට පත්වීමෙන් පවුල ද කුල ක්‍රමය ද රාජ්‍යය ද ඇතුළත් සමස්ත සමාජය නිර්මාණය විය. එම විස්තරයට අනුව සමාජ නිර්මාණයෙහි ලා බුදුසමය අවධාරණය කරන ප්‍රධාන සාධකය ලෙස හඳුනාගත හැක්කේ,

(1) කර්ම විපාක සිද්ධාන්තය යි. (2) ස්වභාවවාදය යි. (3) නිර්මාණවාදය යි.
(4) නියතිවාදය යි. (5) හේතුඵලවාදය යි.

14. සමාජයේ දුගීභාවය දුරු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමත්, අපරාධ මර්දනය කොට සමාජය තුළ සාමය පවත්වාගෙන යාමත්, සිල්වත් ගුණවත් බහුශ්‍රැත උතුමන්ගෙන් අවවාද අනුශාසනා ලබා ගැනීමත් යන උපදේශ ඇතුළත් බෞද්ධ දේශපාලන මූලධර්මය,

(1) දස සක්විති වත යි. (2) සප්ත අපරිහානීය ධර්මය යි.
(3) දසරාජ ධර්මය යි. (4) කූටදන්ත සූත්‍රාගත දේශපාලන න්‍යාය යි.
(5) පංච ශීලය යි.

15. පහත සඳහන් කරුණු අතරින් හොඳ නරක විනිශ්චයෙහි ලා නිර්ණායකයක් ලෙස සැළකිය **නො හැක්කේ,**

(1) කැඩපතෙන් තමාම තම සිරුර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරන්නා සේ තම කායික, වාචසික, මානසික ක්‍රියා ප්‍රත්‍යවේක්ෂණය කළ යුතු ය යන්න යි.
(2) තමා උපමා කොට අනුන්ට හිංසා පීඩා නො කළ යුතු ය යන්න යි.
(3) මෙලොව පරලොව වශයෙන් විපාකය පිළිබඳ විමසා කටයුතු කළ යුතුය යන්න යි.
(4) තමා පිළිබඳ, සමාජය පිළිබඳ, ධර්මය පිළිබඳ සලකා බලා කටයුතු කළ යුතු ය යන්න යි.
(5) සියලු සංස්කාරයෝ නැසෙන සුළු හෙයින් අප්‍රමාදීව කටයුතු කළ යුතු ය යන්න යි.

16. පින් පව්, කුසල් අකුසල් හැඳින ගනිමින් හොඳ නරක විනිශ්චය කිරීමෙහි ලා භාවිත බෞද්ධ නිර්ණායක ගණයට ඇතුළත් ධම්ම පද දේශනාව වනුයේ,

(1) මෝඩයා තමා කළ පව් මෝරා විපාක දෙනතෙක් එය මී පැණි මෙන් සලක යි යන්න යි.
(2) තමාට අහිත වූ අයහපත් දේ ලෙහෙසියෙන් කළ හැකිය යන්න යි.
(3) ක්‍රෝධ කරන්නා ක්‍රෝධ නො කිරීමෙන් දිනිය යුතුය යන්න යි.
(4) පසුතැවීමෙන් කඳුලු පිරි දෙනෙතින් විපාක විඳීමට සිදුවන ක්‍රියා නො කිරීම මැනවි යන්න යි.
(5) අසත් පුරුෂයා සත් පුරුෂකමින් දිනිය යුතුය යන්න යි.

17. අවිවාහක දැහැමි ජීවිතයක් ගත කළ ධර්මසේන මහතා පසුගිය දින හදිසි හෘදයාබාධයකින් මිය ගියේ ය. එය ප්‍රදේශයේ බොහෝ දෙනාගේ සංවේගයට හේතු විය. ඔහුගේ අවමංගල උත්සවයේදී විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපති හිමිපාණෝ දීර්ඝ අනුශාසනාවක් කළහ. "ධර්මසේන මහතා පින් පව් හොඳින් තේරුම් ගෙන, ලජ්ජා බය ඇතිව ජීවත් වූ අයෙක්, එතුමා කිසි විටකත් අනුන්ගේ කිසිම දෙයක් සොර සිතින් ලබා ගත්තේ නැහැ. කුරා කුඹියෙකුගේ වත් ජීවිතයක් විනාශ කිරීමට බය වූ අයෙක්, කඩපිල් ගානේ ඕපා දූප කියමින් කාලෙ කා දැම්මේ නැහැ. හැකි හැම විටම අනුන්ට උදව් කරමින් සමගියෙන් ජීවත් වුණා. කෙනෙකුගේ දුකකදී කරදරයකදී ඔහු සැම විටම තම ධනය ඒ වෙනුවෙන් කැප කෙළේ නිර්ලෝභීව යි. ආගමට දහමට ලැදිව, තෙරුවන් කෙරෙහි පැහැදීමෙන් කර්මඵල විශ්වාස කරගෙන කටයුතු කළා." යනාදී වශයෙන් ඔහුගේ ගුණ වර්ණනා කොට නිවන් සුව ප්‍රාර්ථනා කළහ. මේ ප්‍රකාශයෙහි දස කුසල්වලට ගැනෙන කරුණු,

(1) තුනක් ඇතුළත් වේ. (2) හතරක් ඇතුළත් වේ. (3) පහක් ඇතුළත් වේ.
(4) අටක් ඇතුළත් වේ. (5) දහයක් ඇතුළත් වේ.

18. රුවන්ගිරි මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ බෞද්ධ ශිෂ්‍ය සංගමයේ රැස්වීම මසකට වරක් පැවැත් වෙයි. එහිදී විදුහල්පතිතුමා අනුශාසනාවක් පවත්වමින්,

" ගුණ ගරුක යහපත් දරුවන් වීමට නම් තමා වරදින් වැලකී, අනුන් වරදින් වලක්වා, අනුන් කරන වරදට අනුබල නො දී කටයුතු කළ යුතු බවත් එම අවබෝධය ඇති දරුවා තමන්ටත් අනුන්ටත් වරදක් නො කරන බවත්" සඳහන් කෙළේය. මේ තුළින් කියැවෙන බෞද්ධ සදාචාර මූලධර්මය වන්නේ,

(1) අත්තූපනායික ධර්ම පර්යාය යි. (2) ත්‍රිකෝටි පාරිශුද්ධි සීලය යි. (3) පංචසීල ප්‍රතිපත්තිය යි.
(4) ත්‍රිවිධ අධිපති ධර්මය යි. (5) විරතිය හා සමාදානය යි.

19. පුද්ගල චර්යා පාලනය කිරීමෙහි ලා නීතිය ප්‍රබල සාධකයකි. නීතිය සමාජ සම්මතයකි. එම සම්මතයන් නො ඉක්මවා ක්‍රියා කිරීම බුදුසමය තුළ වැදගත්කොට සලකා තිබේ. මේ අදහස ඉස්මතු වන බෞද්ධ මූලධර්මය වන්නේ,

(1) සප්ත ආර්ය ධනය යි. (2) දස රාජ ධර්මය යි. (3) සතර බ්‍රහ්ම විහරණය යි.
(4) සතර සංග්‍රහ වස්තුව යි. (5) සප්ත අපරිහානීය ධර්මය යි.

20. ජීවත්වීමේ අයිතිය, සම්පත් රැක ගැනීමේ අයිතිය, සාර්ථක පවුල් ජීවිතයක් ගත කිරීමේ අයිතිය මෙන්ම සමාජය තුළ විශ්වාසයත්, සහජීවනයත් ස්ථාපිත කිරීමට අනුබල දෙන මූලික බෞද්ධ ඉගැන්වීමක් ලෙස හඳුනා ගත හැක්කේ,

(1) බෝධිසත්ත්ව ප්‍රතිපදාව යි. (2) නිර්වාණගාමී මාර්ගය යි. (3) සම්මා ආජීවය යි.
(4) පංචශීල ප්‍රතිපදාව යි. (5) අත්තූපනායික ධර්ම පර්යාය යි.

21. සෞන්දර්ය රසාස්වාදය බුදුසමයට අනුචිත නො වූවකි. තථාගතයන් වහන්සේ මෙන්ම විරාගී යතිවරුන් ද නිරාමිස සෞන්දර්යාස්වාදය කළ බව බෞද්ධ මූලාශ්‍රය තුළ දක්නට ලැබේ. එහි සෞන්දර්ය රසාස්වාදයේ මූලිකම පදනම ලෙස දක්වා ඇත්තේ,

(1) ප්‍රසාදය හා නිර්වේදය ඉපදවීම යි. (2) සුඛාස්වාදය ජනිත කරවීම යි.
(3) ඉන්ද්‍රිය පිනවීම යි. (4) ආමිස සුවය විඳ ගැනීම යි.
(5) විරාගය ඇති කිරීම යි.

22. 'දැහැමි ව උපයා ගන්නා ලද ධනය අර්ථාන්විත ව පරිභෝජනය කළ යුතුය' යන්න බෞද්ධ ඉගැන්වීමයි. එහිලා බුදු සමය විවිධ පරිභෝජන සිද්ධාන්ත ඉදිරිපත් කොට ඇති අතර පඤ්චබලි සංකල්පය ද ඒ අතර ප්‍රමුඛ ඉගැන්වීමකි. එහි 'අතිථි බලි' යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ,

(1) ඥාතීන් විෂයයෙහි යුතුකම් ඉටු කිරීම යි.
(2) ආගන්තුකයින් විෂයයෙහි යුතුකම් ඉටු කිරීම යි.
(3) වැඩිහිටියන් විෂයයෙහි යුතුකම් ඉටු කිරීම යි.
(4) ආගම විෂයයෙහි යුතුකම් ඉටු කිරීම යි.
(5) මිය ගිය ඥාතීන් විෂයයෙහි යුතුකම් ඉටු කිරීම යි.

23. "නිවැරදි කාය වාග් මනඃ කර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූ ආර්ය ශ්‍රාවකයා සැපයට පැමිණෙයි. සොම්නසට පැමිණෙයි." අනණ සූත්‍රාගත ඉහත සැපය හඳුන්වන්නේ,

(1) අත්ථි සුඛ ලෙස යි. (2) භෝග සුඛ ලෙස යි. (3) අනණ සුඛ ලෙස යි.
(4) අනවජ්ජ සුඛ ලෙස යි. (5) නිරාමිස සුඛ ලෙස යි.

24. සිගාල ගෘහපති පුත්‍රයා පියාගේ අවවාදය අනුව අළුයම පිබිදී දිය නා පිරිසිදු වී සිදු කළ දිසා නමස්කාරය දුටු බුදුරජාණන් වහන්සේ එම ක්‍රියාව අර්ථ ශූන්‍යබවත්, නිසි පරිදි සදිසා වන්දනය යනු ස්ථායී සංස්ථාවන් උදෙසා යුතුකම් හා වගකීම් ඉටු කිරීම බවත් පෙන්වා දුන්හ. ඒ අනුව දකුණු දිශාවෙන් නියෝජනය වන්නේ,

(1) මහණ බමුණන් ය. (2) මවුපියන් ය. (3) අඹු දරුවන් ය.
(4) ගුරුවරුන් ය. (5) මිතුරන් ය.

25. "ධර්මයට කැමති වන්නා දියුණුවට පත්වේ. ධර්මයට අකැමති වන්නා පිරිහීමට පත්වේ" යනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළහ. එම දේශනාව අන්තර්ගත සූත්‍රය වන්නේ,

(1) වසල සූත්‍රය යි. (2) පරාභව සූත්‍රය යි. (3) වේළුද්වාර සූත්‍රය යි.
(4) මංගල සූත්‍රය යි. (5) බාලපණ්ඩිත සූත්‍රය යි.

26. බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වාසය කරද්දී එක්තරා දේවතාවෙක් උන්වහන්සේ හමුවට පැමිණ මංගල කරුණු කවරේ දැයි ප්‍රශ්න කළවිට මංගල සූත්‍රය දේශනා කළහ. එම සූත්‍රයෙහි මංගල කරුණු 38 ක් අන්තර්ගත වන අතර ඉන් එක් මංගල කරුණක් වන්නේ,

(1) ඉවසීම යි. (2) මෛත්‍රිය යි. (3) සත්‍යවාදී බව යි.
(4) උත්සාහය යි. (5) කරුණාව යි.

27. **න පරෙසං විලෝමානි - න පරෙසං කතාකතං**
අත්තනාව අවෙක්ඛෙය්‍ය - කතානි අකතානි ච

ඉහත ධම්මපද ගාථාවේ අදහස වන්නේ,

(1) අනුන්ගේ පිහිට නො පතා තමාට තමාම පිහිට විය යුතු බව ය.
(2) අනුන්ගේ කටයුතු ගැන නො සොයා තමන්ගේ කටයුතු ගැන සෙවිය යුතු බව ය.
(3) තමන් උපමා කොට අනුන්ට හිංසා නො කළ යුතු බව ය.
(4) තමාගේ මෙන්ම මෙරමාගේ යහපත උදෙසා කටයුතු කළ යුතු බව ය.
(5) තමාට මෙන්ම අනුන්ට ද ධර්මය හැර පිහිටක් නැති බව ය.

28. "ජිනෙ කදරියං දානේන" - යන ගාථා පදයෙන් කියැවෙන ධර්මෝපදේශය වන්නේ,

(1) ක්‍රෝධ කරන්නා ක්‍රෝධ නො කිරීමෙන් දිනන්නේ ය යන්න යි.
(2) හිංසා කරන්නා මෛත්‍රියෙන් දිනන්නේ ය යන්න යි.
(3) තද මසුරා තමා සතු දෑ දීමෙන් දිනන්නේ ය යන්න යි.
(4) බොරු කියන්නා සත්‍ය කීමෙන් දිනන්නේ ය යන්න යි.
(5) අයහපත් පුද්ගලයා යහපතින් දිනන්නේ ය යන්න යි.

29. සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත් වී නොබෝ කලකින් ම ධර්ම දූත සේවාව ආරම්භ කිරීමට බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් තීරණය කරන ලද්දේ,

(1) බුදුරදුන්ගේ ම අදහසකට අනුව ය.
(2) රහත් හැට නමගේ ඉල්ලීමට අනුව ය.
(3) සහම්පතී බ්‍රහ්මයාගේ ඉල්ලීමට අනුව ය.
(4) පස්වග මහණුන්ගේ ඉල්ලීමට අනුව ය.
(5) බිම්බිසාර රජුගේ ඉල්ලීමට අනුව ය.

30. ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේදී ආනන්ද තෙරුන්ට චෝදනා පහක් එල්ල විය. බුදුරජාණන් වහන්සේට වැසි සළුවක් මැසීම හා සම්බන්ධ චෝදනාවක් ද ඒ අතර විය. උන්වහන්සේට එම චෝදනාව එල්ල වූයේ,

(1) වැසි සළුව සඳහා සුදුසු වස්ත්‍රයක් භාවිත නො කිරීම හේතුවෙනි.
(2) මාගමක් ලවා වැසි සළුව මැස්සවීම හේතුවෙනි.
(3) සළු මැසීම භික්ෂූන්ට අකැප වීම හේතුවෙනි.
(4) සළු මසා භාවිතයට ගැනීම බුදුරදුන් අනුමත නො කර තිබීම හේතුවෙනි.
(5) පයින් මැඩ ගෙන වැසි සළුව මැසීම හේතුවෙනි.

31. තමන් වහන්සේගේ ඇවෑමෙන් පසු ඡන්න හිමියන්ට බ්‍රහ්මදණ්ඩය පනවන්න යැයි බුදුරදුන් කරන ලද නියමයට අනුව ප්‍රථම සංගීතිකාරක තෙරවරු උන්වහන්සේට බ්‍රහ්මදණ්ඩය පැනවීමට තීරණය කළහ. බ්‍රහ්මදණ්ඩයේ ස්වභාවය ඇසූ ඡන්න හිමියන් සිහි සුන්ව ඇද වැටුණි. එහි දැක්වෙන බ්‍රහ්මදණ්ඩය යනු,

(1) වැඩ වසන ආරාමයෙන් නෙරපීම යි.
(2) වැඩ වසන ග්‍රාමයෙන් නෙරපීම යි.
(3) සිවුරු හරවා ගිහි බවට පත් කරවීම යි.
(4) කිසිදු ශාසනික කටයුත්තකට සහභාගි කරවා නො ගැනීම යි.
(5) කථා නො කිරීමත් අවවාද අනුශාසනා නො කිරීමත් මගින් බැහැර කිරීම යි.

32. කාලාශෝක රාජ්‍ය සමයේ සිදුකරන ලද දෙවන ධර්ම සංගීතියේදී නිෂ්ප්‍රභ කරන ලද දස අකැප වස්තුවේ දැක්වෙන "අමථිත කප්ප" යනුවෙන් අදහස් කරන ලද්දේ,

(1) නො පැසුණු සුරා පානය කිරීම කැප බව ය.
(2) වාටි නො මැසූ ඇතිරිලි භාවිතය කැප බව ය.
(3) කිරිත් නො වූ දීත් නො වූ කිරි වැළඳීම කැප බව ය.
(4) ආචාර්ය පරම්පරාවෙන් පැවත එන චිරාගත දේ හොඳ වුව ද, නරක වුව ද, එලෙසින්ම පිළිපැදීම කැප බව ය.
(5) පසුව අනුමැතිය ගැනීමේ අටියෙන් සංඝ කර්ම කිරීම කැප බව ය.

33. අශෝක රාජ්‍ය සමය වනවිට විවිධ හේතු සාධක කරණකොට ගෙන බුදුසසුන පරිහාණියට පත්වෙමින් පැවති බව ඓතිහාසික වාර්තාවන්ගෙන් සනාථ වේ. ඒ සඳහා බලපෑ ප්‍රමුඛතම හේතුව ලෙස සැළකිය හැක්කේ,

(1) බ්‍රාහ්මණ ආගම බලවත්වීම ය.
(2) භික්ෂූන් වහන්සේලා ලාභ සත්කාරවලට ගිජු වීම ය.
(3) ලාභ සත්කාර අපේක්ෂාවෙන් අන්‍ය තීර්ථකයන් සසුනට ඇතුළත්ව සිටීම ය.
(4) රාජානුග්‍රහය නිසි පරිදි නො ලැබීම ය.
(5) භික්ෂූන් වහන්සේලා පොහොය කර්ම නො කර සිටීම ය.

34. ක්‍රි.ව දෙවන හා තුන්වන සියවස්වල භාරතයේ ප්‍රකට විශ්වවිද්‍යාල කිහිපයක් බිහි වූ බව මූලාශ්‍රයන්හි සඳහන් වේ. නාලන්දා විශ්වවිද්‍යාලය ද ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ. මෙම විශ්වවිද්‍යාලය බිහි කිරීමේ ගෞරවය හිමි වන්නේ,

(1) තථාගත ගුප්ත රජතුමාට ය. (2) බාලාදිත්‍ය රජතුමාට ය. (3) වික්‍රමාදිත්‍ය රජතුමාට ය.
(4) ශක්‍රාදිත්‍ය රජතුමාට ය. (5) නරසිංහගුප්ත රජතුමාට ය.

35. ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගයේ ලාංකික ජනයා දෙවියන් ඇදහීම සිදු කළ බවත්, පණ්ඩුකාභය රජතුමා විවිධ දෙවිවරුන් සඳහා අනුග්‍රහ දැක්වූ බවත් මහාවංසාදී ඓතිහාසික වාර්තා මගින් සනාථ වේ. එම වාර්තාවලට අනුව එකල ජනයා විසින් දඩයමට අධිපති දෙවියා ලෙස සලකන ලද්දේ,

(1) වෙස්සවණ ය (2) ජුතින්ධර ය. (3) කම්මාර ය.
(4) ව්‍යාධ ය. (5) පුරදේව ය.

36. බුදුදහම පැමිණෙන්නට පෙර ලක්දිව බොහෝ ආගමික ඇදහිලි හා විශ්වාස පැවතිණ. එම ඇදහිලි හා විශ්වාසයන්ට අනුග්‍රහ දැක් වූ රජෙකු ලෙස පණ්ඩුකාභය රජු හඳුනාගත හැකිය. රජු ආගමික කටයුතු ඉටු කිරීමට පහසුකම් සපයා දීමක් ලෙස 'සොත්ථි ශාලා' නම් ගොඩනැගිලි විශේෂයක් කරවා දුන් බව මහා වංසයේ සඳහන් වේ. එම ගොඩනැගිලි විශේෂය තනවා දෙන ලදැයි සැලකෙන්නේ,

(1) බ්‍රාහ්මණයන් උදෙසා ය. (2) පරිබ්‍රාජකයන් උදෙසා ය. (3) නිගණ්ඨයන් උදෙසා ය.
(4) ආජීවකයන් උදෙසා ය. (5) තාපසයන් උදෙසා ය.

37. මහාබෝධි වංශයේ සඳහන් වන ආකාරයට ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ ලංකාවට වැඩම කරවා පෙරහැරකින් අනුරාධපුර නගරය කරා වැඩම කරවද්දී එක්තරා බමුණු ග්‍රාමයක දින හතක් තැන්පත් කර තබා පුද පූජා පැවැත් වූ බව සඳහන් වේ. එම ග්‍රාමය වන්නේ,

(1) පණ්ඩුල බමුණු ග්‍රාමය යි. (2) තිවක්ක බමුණු ග්‍රාමය යි. (3) සොත්ථිය බමුණු ග්‍රාමය යි.
(4) උපතිස්ස බමුණු ග්‍රාමය යි. (5) ඒකනාලා බමුණු ග්‍රාමය යි.

38. ශ්‍රී ලාංකේය ඉපැරණි බෞද්ධ මධ්‍යස්ථාන මගින් ඉටු වූ ශාසනික කාර්යභාරය අතිමහත් ය. ඒ අනුව ත්‍රිපිටකය ග්‍රන්ථාරූඪ කිරීම, පාලි අටුවා රචනා කිරීම, විනය සංගායනාවක් පැවැත්වීම ආදී ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාවන් ඉටු කරන ලද්දේ,

(1) අභයගිරි විහාරයේ මූලිකත්වයෙනි. (2) මහා විහාරයේ මූලිකත්වයෙනි.
(3) ජේතවන විහාරයේ මූලිකත්වයෙනි. (4) චේතියගිරි විහාරයේ මූලිකත්වයෙනි.
(5) වෙස්සගිරි විහාරයේ මූලිකත්වයෙනි.

39. අභයගිරි විහාරය මහා විහාරය තරමට ම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රකට වූ බෞද්ධ සිද්ධස්ථානයකි. මහා විහාරයේ සංවර්ධනයට මෙන්ම අභයගිරි විහාරයේ සංවර්ධනයට ද මෙරට නරපතීන් විසින් විවිධ පරිත්‍යාගයන් සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව අභයගිරි විහාරයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා තනවන ලද "ගාමිණීතිස්ස ජලාශය" ඉදි කරන ලද්දේ,

(1) ගජබා රජු ය. (2) සද්ධාතිස්ස රජු ය. (3) ජෙට්ඨතිස්ස රජු ය.
(4) කණිට්ඨතිස්ස රජු ය. (5) දුටුගැමුණු රජු ය.

40. ගොවියකු වූ ප්‍රියන්ත සිය පවුලේ අවශ්‍යතා සපුරා ගත්තේ මහත් වූ ආර්ථික දුෂ්කරතා මැද්දේ ය. ස්වාමිපුරුෂයාගේ ගොවිතැන් කටයුතුවලට උදව් කිරීම හා ගෙදර දොර කටයුතු කිරීම හැර බිරිඳට ද ස්ථිර රැකියාවක් නො තිබුණි. ඒ නිසා දරුවන් සිවු දෙනාගේ කාර්යයන් ද ඉටු කර ගත්තේ ඉතා අපහසුවෙනි. මෙසේ කාලය ගෙවන අතරතුර සති අන්තයේ බිරිඳගේ ඥාති සහෝදරයෙකු ඇතුළු පිරිසක් නිවසට පැමිණෙන බවට දුරකථන ඇමතුමක් ලැබුණි. ඉන් සැමියා කම්පනයට පත් වේ යැයි බිරිඳට සිතුන ද ප්‍රියන්ත වෙතින් එවන් හැසිරීමක් ප්‍රකට වූයේ නැත. හන්දියේ වෙළඳසැලෙන් අවශ්‍ය සියලු කළමනා ණයට ගෙනවිත් දී පිරිසට අවශ්‍ය සියලු සංග්‍රහ කිරීමට ඔහු උත්සුක විය. පිරිසට මැනවින් සංග්‍රහ කොට සතුටින් පසුවන සැමියා දුටු බිරිඳට උපන්නේ කෘතවේදී හැඟීමකි. උක්ත කරුණින් පැහැදිලි වන මූලික අදහස වන්නේ,

(1) ප්‍රියන්ත ණය වීමට බිය නො වූ පුද්ගලයෙකු වූ බව යි.
(2) ප්‍රියන්ත බිරිඳට හොඳින් සලකන පුද්ගලයෙකු වූ බව යි.
(3) ප්‍රියන්ත කා හට වුව ද දෙවැනි වීමට අකමැති පුද්ගලයෙකු වූ බව යි.
(4) ප්‍රියන්ත ආගන්තුක සත්කාරය ගරු කළ අයෙකු වූ බව යි.
(5) ප්‍රියන්ත පරාර්ථය විෂයයෙහි නිර්ලෝභී පුද්ගලයෙකු වූ බව යි.

41. ථෙරවාදී පාලි ත්‍රිපිටකය ආරක්ෂා කොට පවත්වා ගැනීමෙහි ලා බුරුම රජවරුන්ගෙන් සිදු වූ මෙහෙය ප්‍රසංසාර්හය. ප්‍රකට බුරුම බෞද්ධ රජදරුවන් අතර අනෞරථ රජු සිදු කළ වැදගත් ශාසනික ධර්ම ශාස්ත්‍රීය සේවාවක් වන්නේ,

(1) ත්‍රිපිටකය බුරුම අක්ෂරවලින් ලියවා තැබීම ය.
(2) ධර්ම සංගායනාවට අනුග්‍රහ දැක්වීම ය.
(3) බෞද්ධ විශ්වවිද්‍යාලයක් ආරම්භ කිරීම ය.
(4) ත්‍රිපිටකය කිරිගරුඬ පුවරුවල ලියවා තැබීම ය.
(5) ස්වේදගොන් චෛත්‍යය නිර්මාණය කිරීම ය.

42. ථායි දේශයට බුදු සමයේ ආභාසය නිසා හිමි වූ දායාදයක් ලෙස බෞදධ උත්සව කලාව දැක්විය හැකිය. මේ අනුව ථායිලන්තයේ වාර්ෂිකව පැවැත්වෙන විවිධ බෞද්ධ උත්සව අතර ථායි රජතුමා අනිවාර්යයෙන් සහභාගි විය යුතු උත්සවය ලෙස පිළිගනු ලබන්නේ,

(1) වෙසක් උත්සවය යි. (2) කඨින උත්සවය යි. (3) ඇසළ උත්සවය යි.
(4) අලුත් අවුරුදු උත්සවය යි. (5) මළවුන් පිදීමේ උත්සවය යි.

43. චීන බෞද්ධ ඉතිහාසයේ පිළිගැනීමට අනුව එරටට බුදුදහම පළමුවරට හඳුන්වා දීම සිදු වූයේ හැං මිං ති අධිරාජ්‍යයාගේ යුගයේදී ය. එහිලා පුරෝගාමීන් ලෙස සැලකෙන්නේ,

(1) කාශ්‍යප මාතාංග හා ධර්මාකර හිමිවරුන් ය.
(2) කාශ්‍යප මාතාංග හා සංඝපාල හිමිවරුන් ය.
(3) කාශ්‍යප මාතාංග හා කුමාරජීව හිමිවරුන් ය.
(4) කාශ්‍යප මාතාංග හා ශාන්තරක්ෂිත හිමිවරුන් ය.
(5) කාශ්‍යප මාතාංග හා ධර්මරක්ෂ හිමිවරුන් ය.

44. ජපානයට බුදුදහම හඳුන්වා දීමෙන් පසු එය විවිධ සංස්කරණයන්ට ලක් විය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ ජපානය තුළ විවිධ නිකායයන් ව්‍යාප්ත වී යාමයි. එරට ජනප්‍රියත්වයට පත් බොහෝ නිකායයන් චීනයේ ආරම්භ වී සංවර්ධනය වූ ඒවා ලෙස හඳුනාගත හැකි අතර ඇතැම් ඒවා භාරතීය සම්භවයක් සහිත බෞද්ධ නිකායයන් විය. මේ අනුව භාරතයේ ප්‍රභවය වී චීනයේදී සංස්කරණයන්ට ලක් ව ජපානයේදී සංවර්ධනය වී ජනාදරයට පත් ප්‍රකට බෞද්ධ සම්ප්‍රදාය ලෙස හඳුනාගත හැක්කේ,

(1) නිචිරෙන් සම්ප්‍රදාය යි.
(2) නෙම්බුත්සු සම්ප්‍රදාය යි.
(3) සෙන් සම්ප්‍රදාය යි.
(4) තෙන්දයි සම්ප්‍රදාය යි.
(5) ෂින්ගොන් සම්ප්‍රදාය යි.

45. ජීවමාන බුදුරදුන් දවස බෞද්ධ ස්තූප ගොඩ නැගුණු බව මූලාශ්‍රයන්හි සඳහන් වේ. ථූපාර්හ පුද්ගලයන් සඳහා ස්තූප තැනීම හා වන්දනා මාන කිරීම සුදුසු බව බුදුරදුන් විසින් ම දේශනා කොට තිබේ. මහා පරිනිබ්බාණ සූත්‍රයේ දැක්වෙන ථූපාර්හ පුද්ගලයින්ගේ අනුපිළිවෙල වනුයේ,

(1) බුදුරදුන්, සක්විති රජු, පසේ බුදුරදුන්, අරහත්.
(2) සක්විති රජු, බුදුරදුන්, පසේ බුදුරදුන්, අරහත්.
(3) බුදුරදුන්, පසේ බුදුරදුන්, සක්විති රජ, අරහත්.
(4) සක්විති රජු, අරහත්, පසේ බුදුරදුන්, බුදුරදුන්.
(5) බුදුරදුන්, පසේ බුදුරදුන්, අරහත්, සක්විති රජු.

46. සඳකඩපහණ, පූජනීය ගොඩනැගිලි මෙන්ම රාජකීය ගොඩනැගිලි දොරටු අලංකරණය සඳහා ද යොදා ගෙන ඇත. එහෙත් එම සඳකඩපහණ අලංකරණය සඳහා පමණක් නොව වෙනත් සංකේතාර්ථයන් ධ්වනිත කිරීම සඳහා ද යොදා ගෙන ඇති බව උගතුන්ගේ මතය යි. ඒ අනුව මහාචාර්ය විනී විතාරණයන් දක්වා ඇති අදහස වන්නේ, ඉන්

(1) සංසාර චක්‍රය නිරූපණය කෙරෙන බව යි.
(2) ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ යන තත්ත්වයන් නිරූපණය කෙරෙන බව යි.
(3) නිර්වාණය නිරූපණය කෙරෙන බව යි.
(4) චන්ද්‍ර සූර්ය දෙදෙනා හා බැඳුණු විශ්වාස නිරූපණය කෙරෙන බව යි.
(5) සිවු දිසා නිරූපණය කෙරෙන බව යි.

47. ඉපැරණි ලක්දිව ශිල්පීන් විසින් ගන්ධකුටි, ප්‍රාසාද, ගෙඩිගේ හා ටැම්පිට යන සැලසුම් ආකෘතිවලට අනුව විහාර නිර්මාණය කොට තිබේ. ඒ අනුව ගෙඩිගේ සම්ප්‍රදායට නිදසුනක් වන්නේ,

(1) විජයාරාම පිළිම ගෙය යි.
(2) තොලුවිල පිළිම ගෙය යි
(3) පන්කුලිය පිළිම ගෙය යි.
(4) කිරිබත් වෙහෙර පිළිම ගෙය යි.
(5) පොළොන්නරු ථූපාරාම පිළිම ගෙය යි.

48. බොහෝ විද්වතුන්ගේ අදහසට අනුව ලෝකයේ පළමු වරට බුද්ධ ප්‍රතිමා නිර්මාණය ආරම්භ වී ඇත්තේ කණිෂ්ක රාජ්‍ය සමයේ ගන්ධාර හා මථුරා යන ප්‍රදේශ දෙක කේන්ද්‍ර කර ගෙන ය. මේ ප්‍රදේශ දෙකෙහි නිර්මාණකරුවන් ගුරු කොට ගන්නා ලද මූලික ආකෘතීන්වල ස්වභාවය අනුව බුද්ධ ප්‍රතිමාවන්හි වෙනස්කම් ගණනාවක් විද්‍යමානවන බව හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව මථුරා බුද්ධ ප්‍රතිමාවෙහි අනන්‍යතාව පෙන්නුම් කරන වඩාත් නිවැරදි වරණය වන්නේ,

(1) නෙත් අඩවන් ය, තොල් සිහින් ය, කම්මුල පිම්බී ඇත.
(2) හිසකේ ස්වභාවික ය, විනිවිද පෙනෙන තරම් දුහුල් සිවුර රැළි අඩු ය.
(3) විනිවිද පෙනෙන තරම් දුහුල් සිවුර රැළි අඩු ය, හිසකේ ශෛලිගත ය.
(4) කෝමල සිරුර ය, අත් සිරුරට ඇත්ව ය, හිසකේ ස්වාභාවික ය.
(5) හිසකේ කැරලි ගැසී ඇත, තොල් සිහින් ය. පරිමාණානුකූල කම්මුල් ය.

49. නූතන යුගයේ ශ්‍රී ලාංකේය බෞද්ධ සිතුවම් කලාව පෝෂණය කිරීමට දායකත්වය ලබා දුන් චිත්‍ර ශිල්පීන් රැසක් පිළිබඳ ව තොරතුරු වාර්තා වේ. රිචඩ් හෙන්රිකස්, එම් සාර්ලිස්, සෝලියස් මෙන්ඩිස්, ජෝර්ජ් කීට්, ඇල්බට් ධර්මසිරි, සෝමබන්ධු විද්‍යාපති එයින් කිහිප දෙනෙකි. මොවුන්ගේ සිතුවම් තුළ අනන්‍යතා තහවුරු කරන ලක්ෂණ දක්නට ලැබේ. ඒ අනුව එම්. සාර්ලිස් චිත්‍ර ශිල්පියාගේ චිත්‍රවල දක්නට ලැබෙන එවැනි ලක්ෂණයක් වන්නේ,

(1) යුරෝපීය ස්වාභාවික චිත්‍ර ශෛලිය උපයෝගී කර ගැනීම.
(2) බුද්ධිගෝචර රටාවක් උපයෝගී කර ගැනීම.
(3) බුද්ධාලම්බන ප්‍රීතියට වඩා ශෘංගාරය ඉස්මතු කොට දැක්වීම.
(4) අඛණ්ඩ කථන ක්‍රමය සෑම සිතුවමකම දක්නට ලැබීම.
(5) ඉන්දියානු හා ලාංකේය සම්භාව්‍ය සිතුවම් කලාවේ සම්මිශ්‍රණයකින් යුක්ත වීම.

50. මෙරට බොහෝ කලා නිර්මාණයන් පෝෂණය කිරීමට දායක වූ මාධ්‍යයක් ලෙස ජාතක කතා සැලකේ. අතීතයේ මෙන්ම වර්තමානයේ ද බොහෝ නාට්‍යවේදීන් ස්වකීය නිර්මාණයන් සඳහා ජාතක කතා උපයෝගී කරගෙන ඇත. පහත දැක්වෙන වේදිකා නාට්‍ය අතරෙන් ජාතක කතාවක් මුල් කරගෙන නිර්මාණය වූ නාට්‍යයක් වන්නේ,

(1) සිරිසඟබෝ (2) මනමේ (3) නල දමයන්ති
(4) සකුන්තලා (5) සිංහබාහු

* * *

(45) බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය

II පත්‍රය

සැලකිය යුතුයි :

- * I කොටසෙන් ප්‍රශ්න **දෙකක්** ද II කොටසෙන් ප්‍රශ්න **තුනක්** ද තෝරාගෙන ප්‍රශ්න **පහකට** පිළිතුරු සපයන්න.
- * එක් ප්‍රශ්නයකට ලකුණු 20 කි. (පළමු කොටසේ එක් අනු ප්‍රශ්නයකට ලකුණු **හතර** බැගින් ද දෙවන කොටසේ එක් අනු ප්‍රශ්නයකට ලකුණු **දහය** බැගින් ද හිමි වේ)

I කොටස

1. (i) බ්‍රාහ්මණ සංස්කෘතියේ අනන්‍යතා ලක්ෂණ පහක් නම් කරන්න.

(ii) බුද්ධ කාලීන මගධ රාජ්‍යය පිළිබඳ හැඳින්වීමක් කරන්න.

(iii) බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අෂ්ට විද්‍යා නම් කරන්න.

(iv) බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳ ප්‍රකට නූතන ඇගයීම් දෙකක් ගෙන හැර දක්වන්න.

(v) **නකුල මාතා** චරිතයෙන් වර්තමාන පවුල් සංස්ථාවට ලබා ගත හැකි ආදර්ශ කෙටියෙන් දක්වන්න.

2. (i) **"න භජේ පාපකේ මිත්තේ ...."** ගාථාව සම්පූර්ණ කරන්න

(ii) එම ගාථාවේ අදහස නිවැරදි ව ලියන්න.

(iii) පාප මිත්‍ර සේවනයේ අනිටු විපාක සංක්ෂේපයෙන් දක්වන්න.

(iv) කල්‍යාණ මිත්‍ර සේවනයේ වටිනාකම සාරාංශ කොට දක්වන්න.

(v) සිගාලෝවාද සූත්‍රයට අනුව නැගෙනහිර දිසාවෙන් නියෝජනය වන යුතුකම් හා වගකීම් නම් කරන්න.

3. (i) අටසිල් පිළිවෙළින් නම් කරන්න

(ii) මිථ්‍යාකාමයෙන් වැළකීමේ අනුසස් කෙටියෙන් දක්වන්න.

(iii) දස රාජ ධර්ම නම් කරන්න.

(iv) ආකාරවතී ශ්‍රද්ධාව හඳුන්වා දෙන්න.

(v) 'මුදිතා' බ්‍රහ්ම විහරණයෙන් වර්තමාන සමාජයට ලැබිය හැකි ආදර්ශ සැකෙවින් දක්වන්න.

II කොටස

4. (i) ජනතාවගේ ආර්ථික සංවර්ධනය විෂයයෙහි පාලක පක්ෂයේ වගකීම් බෞද්ධ මූලාශ්‍රයානුසාරයෙන් විභාග කරන්න.

(ii) රටක පාලන තන්ත්‍රය යහපත් ආකාරයෙන් පවත්වාගෙන යාමෙහිලා ජනතාවගේ යුතුකම් හා වගකීම් කවරේදැයි බෞද්ධ ඉගැන්වීම් අනුසාරයෙන් පැහැදිලි කරන්න.

5. (i) පරිසරය පිළිබඳව බුදු සමය දක්වන හිතකාමී ආකල්පය වර්තමාන පාරිසරික ගැටලු අවම කර ගැනීමෙහි ලා ආදර්ශ කරගත හැකි අයුරු ප්‍රකට කරන්න.

(ii) සෞන්දර්ය රසාස්වාදය පිළිබඳ බෞද්ධ ආකල්පය ජනතාවගේ ප්‍රබුද්ධ රසාස්වාදය උදෙසා උපයෝගී වන අයුරු පැහැදිලි කරන්න.

6. (i) ප්‍රථම ධර්ම සංගීතියෙහි පසුබිම කෙටියෙන් පැහැදිලි කොට ශාසන චිරස්ථිතිය පිණිස එය ඉවහල් වූ ආකාරය ඓතිහාසික නයින් පරීක්ෂා කරන්න.

(ii) නාලන්දා විශ්වවිද්‍යාලයේ සැකැස්ම පිළිබඳ හැඳින්වීමක් කොට එහි අධ්‍යාපන - පරිපාලන ව්‍යූහය පැහැදිලි කරන්න.

7. (i) ප්‍රාග් මහින්ද යුගයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති ආගමික ඇදහිලි හා විශ්වාස හඳුන්වා දී ඇතැම් සංකල්ප බුදු සමයේ ආභාසයෙන් හැඩ ගැසුණු ආකාරය පහදා දෙන්න.

(ii) පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය පාලනය විෂයයෙහි බුදු සමයේ බලපෑම කෙතෙක් දැයි උදාහරණ මගින් පෙන්වා දෙන්න.

8. (i) මියන්මාරය හා ශ්‍රී ලංකාව අතර පැවති බෞද්ධ සංස්කෘතික සම්බන්ධතා දෙරටේම බුදුසමයේ පෝෂණයට ඉවහල් වූ ආකාරය ඓතිහාසික නයින් ප්‍රකට කරන්න.

(ii) දඹදෙණි යුගයේ සිංහල ගද්‍ය හා පද්‍ය සාහිත්‍යය බුදුසමයෙන් පෝෂණය වූ ආකාරය සනිදර්ශනව පැහැදිලි කරන්න.

* * *